

การบริหารจัดการชุมชนและที่พักสำหรับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กรณีศึกษา กลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก The Community Management and Accommodation for Homestay Tourism: A Case Study of Homestay Ban Bung Khae, Nong Saeng Sub-district, Pak Phli District, Nakhon Nayok Province

กิตติกุล บุญเปลียน ศิตลา กลิ่นรอด ภูริวัฒน์ ไชยมีสุข ณพวงศปกรณณ์ พลินยศ

สาขาสถาปัตยกรรมภายใน และสาขาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Gittigul Boonplien, Sritara Klinrod, Puriwat Chaimeesook, Napongpakorn Phlinyot

Department of Interior Architecture and Department of Architecture Faculty of Architecture

Rajamangala University of Technology Thanyaburi

รับบทความ 12/03/2021

แก้ไขบทความ 22/04/2021

ยอมรับบทความ 23/04/2021

gittigul_b@rmutt.ac.th, sritara_k@rmutt.ac.th, puriwat_c@rmutt.ac.th, napongpakorn_p@rmutt.ac.th

บทคัดย่อ

โฮมสเตย์จังหวัดนครนายกได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวในทุกช่วงสัปดาห์หรือวันหยุดต่าง ๆ เนื่องจากเดินทางสะดวก และมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมาสัมผัสวัฒนธรรมชนบทผ่านการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ ด้วยการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการพักค้างคืนในพื้นที่ โดยกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ได้มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบโฮมสเตย์ ภายใต้อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยพวน ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยและได้รับรางวัลชุมชนดีเด่นในด้านต่าง ๆ โดยศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มโฮมสเตย์ ลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายใต้ข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยทั้ง 10 ด้าน แนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน และศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวและตัวชุมชนเอง ด้วยการสำรวจและสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วมกับหัวหน้ากลุ่มโฮมสเตย์และเจ้าของบ้านพักทั้ง 10 หลัง จำนวน 12 คน และสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวจำนวน 100 คน

ผลการศึกษาพบว่า เป็นบ้านชั้นเดียวและสองชั้น มีรูปแบบของบ้านเป็นลักษณะก่ออิฐฉาบปูนและครึ่งไม้ครึ่งปูน มีห้องนอนแยกจากห้องของเจ้าของบ้านเป็นสัดส่วน มีบ้านพักที่สามารถรองรับผู้เข้าพักได้มากที่สุด คือ 20 คนต่อหลัง มีขนาดเฉพาะพื้นที่รองรับผู้เข้าพักมากที่สุด คือ 156 ตร.ม. คิดเป็น 7.8 ตร.ม. ต่อ 1 คน ส่วนบ้านพักที่สามารถรองรับผู้เข้าพักได้น้อยสุด คือ 4 คนต่อหลัง มีขนาดพื้นที่รองรับผู้เข้าพักน้อยสุด คือ 47 ตร.ม. คิดเป็น 11.75 ตร.ม. ต่อ 1 คน พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านประกอบไปด้วย ห้องนอน ห้องน้ำในตัว ห้องโถง และห้องนั่งเล่น มีพื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ทำกิจกรรมและรับประทานอาหารอยู่บริเวณศูนย์กลางกลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์ มีศาลากิจกรรมประจำหมู่บ้านรองรับจำนวนที่นั่งได้ 50 คน และศาลารับประทานอาหารส่วนกลางรองรับจำนวนที่นั่งได้ 150 คน ซึ่งการบริหารจัดการของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ ใช้หลักการแก้ปัญหาและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไปพร้อมกับกายภาพที่เกี่ยวข้องในทุกส่วนของชุมชน ด้วยการจัดการรูปแบบของบ้านพักให้มีความเรียบง่ายเป็นที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนเพื่อการจัดการที่ง่ายและแสดงถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และการจัดการพื้นที่ในชุมชนในเชิงกายภาพ ดังเช่น ป้ายบอกทางบริเวณถนนเส้นหลัก ทางแยก และถนนเส้นรอง ป้ายบอกทิศทางต่าง ๆ ในชุมชน แผนที่ ทางเดิน เป็นต้น รวมไปถึงการปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชนให้สะท้อนถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมของพื้นที่ เป็นการพัฒนาเชิงกายภาพไปพร้อมกับการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ที่ยั่งยืนต่อไปได้

คำสำคัญ: โฮมสเตย์ การบริหารจัดการ บ้านบุงเข้

Abstract

Homestays in Nakhon Nayok province are pleasant place for tourists' attraction especially on weekends or holidays because of convenient transportation and its various travel styles. The tourist is able to gain rural culture experiences through homestay tourism with overnight stay. Ban Bung Khae Homestay Group, Nong Saeng Sub-district, Pak Phli District, Nakhon Nayok Province has been organizing a cultural tourism and homestay lifestyle based on the identity of Thai Phuan. They have received the Thai home stay standard and also the outstanding community award in various fields. This research aimed to study the situation of community and accommodation management, investigate a function area under the Thai homestay standards (10 features), sustainable community development guidelines, and explore the tourist needs. The participatory surveys and interviews were employed with the representative 12 homestay leaders of 10 homestay owners. 100 tourists were questioned on their needs.

The results found that most of the homestay was one or two-story by structure was made from concrete and half- timber house. The bedroom for tourist was provided and separated from the owner's room. Maximum accommodate service was found for 20 people/house. The maximum occupancy area was 156 m² or 7.8 m²/person. Meanwhile, there were some house was able to service for 4 people with accommodate area of 47 m² or 11.75 m²/person. The homestay function includes bedroom, a private bathroom, a lobby space, a shared bathroom. The common area for activities and dining was provided in the center of the homestay groups. Moreover, the village activity pavilion and a common dining pavilion were set to serve for 50 people and 150 people respectively. For homestay management of Ban Bung Khae group, they applied a principle to solve problems and develop their community as well as the physical aspects with related to overall community context. For example, the house style will be simple on living with harmony of countryside culture, providing activities in the community common areas that is easy to manage and presenting community involvement. The physical community management are the following: main roads, intersections and secondary roads signs, direction signs in the community, maps, pathway, as well as improving the landscape in the community to reflect the cultural identity of the area. These aspects lead the community to develop their physical to archive sustainable homestay tourism onwards.

keywords: *Community, Homestay, Management, Ban Bung Khae*

บทนำ

จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในภาคกลางหรือภาคตะวันออกของประเทศไทย มีแหล่งท่องเที่ยวทางนิเวศวิทยา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ น้ำตก ป่าไม้ลำธาร เชื้อขนุดานปราการชล อ่างเก็บน้ำ ไม้ดอกไม้ประดับ กิจกรรมล่องแก่งและการผจญภัยตลอดทั้งปี มีความหลากหลายภูมิชาติพันธุ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมประเพณี ท่าเลที่ตั้งใกล้กับกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญในการขนส่งและการเดินทางท่องเที่ยวของประเทศ (สำนักงานคลังจังหวัดนครนายก, 2562) โสมสเดย์ จังหวัดนครนายกได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวในทุกช่วงสุดสัปดาห์หรือวันหยุดต่าง ๆ เนื่องจากเดินทางสะดวกและมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมาสัมผัสวัฒนธรรมชนบทผ่านการท่องเที่ยวรูปแบบโสมสเดย์ ด้วยการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการพักผ่อนในพื้นที่ โดยกลุ่มโสมสเดย์บ้านบึงเข้ได้มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบโสมสเดย์ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2550 และได้รับมาตรฐานโสมสเดย์ไทย จากกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2563 – 2565 มีแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการภายใต้วัฒนธรรมไทยพวน ซึ่งชาวไทยพวนในอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายกเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งอพยพมาจากแคว้นเชียงขวางหรือบริเวณที่ราบสูงในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ตั้งรกรากมาไม่น้อยกว่า 200 ปี มีวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ประเพณี และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน, 2556) ถึงแม้ว่ากลุ่มโสมสเดย์บ้านบึงเข้ จะเข้ารับการพัฒนาและได้รับการมาตรฐานโสมสเดย์ไทยแล้วก็ตาม แต่การจัดการด้านกายภาพของบ้านพักและแหล่งท่องเที่ยว ยังคงต้องพัฒนาโดยชุมชนอย่างเป็นระบบด้วยการบูรณาการศาสตร์ด้านสถาปัตยกรรมให้ชุมชนได้เข้าใจถึงสิ่งที่ตนเองมีและเสน่ห์เฉพาะถิ่นของบ้านบึงเข้ทั้งบ้านพัก สิ่งแวดล้อม สินค้าและบริการของวัฒนธรรมไทยพวน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและประทับใจเมื่อได้เห็นภาพลักษณ์ของชุมชนทั้งก่อนมาและมาถึงในพื้นที่ของชุมชน จากนั้นนักท่องเที่ยวจะอุดหนุนและตัดสินใจซื้อ (สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว, 2558)

ในปัจจุบันโสมสเดย์ในจังหวัดนครนายกที่จัดการโดยชุมชนหลายแห่งยังไม่ได้รับมาตรฐานโสมสเดย์ไทย สาเหตุอาจเกิดมาจากความรู้ความเข้าใจถึงมาตรฐานการท่องเที่ยวและเทคนิคในการบริหารจัดการ และยังไม่ได้ยื่นเพื่อประกอบการประเมินมาตรฐานดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการจัดการชุมชนและที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบโสมสเดย์ของกลุ่มโสมสเดย์บ้านบึงเข้ ด้วยคำถามวิจัย คือ กลุ่มโสมสเดย์บ้านบึงเข้มีกระบวนการบริหารจัดการชุมชนและที่พักอย่างไร และนำอัตลักษณ์ของชุมชนไทยพวนของตนเองมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวอย่างไร จึงทำให้ได้รับมาตรฐานโสมสเดย์ไทยมาอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงข้อเสนอแนะและความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นตัวอย่างให้ชุมชนโสมสเดย์หรือผู้ประกอบการได้นำไปปรับใช้ในการพัฒนา ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสำรวจทางกายภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการท่องเที่ยวและความเหมาะสมกับวิถีชีวิตร่วมกันกับชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความรู้ถึงการจัดการพื้นที่ รับรู้ถึงคุณค่าของอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน ก่อให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่น เพื่อรักษาวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งจะสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาควบคู่ไปกับการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวและสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์การบริหารจัดการชุมชนและที่พักของกลุ่มโสมสเดย์บ้านบึงเข้
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามข้อกำหนดมาตรฐานโสมสเดย์ไทยของกลุ่มโสมสเดย์บ้านบึงเข้
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาชุมชนภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวโสมสเดย์ที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์คุณค่าทางวัฒนธรรมของตนเองและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ ตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบไปด้วยแนวคิดและหลักการการท่องเที่ยวชุมชนแบบยั่งยืน การบริหารจัดการตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยทั้ง 10 ด้าน ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ และลักษณะทางกายภาพของชุมชนและที่พัก
3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วยประชากร คือ บ้านพักของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ ตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายกจำนวน 10 หลัง และพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนในการบริการนักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ และกลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการกลุ่มโฮมสเตย์ 12 คน และนักท่องเที่ยวจำนวน 100 คน ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน (เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย กว่าที่คาดไว้)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การสร้างกรอบแนวคิดในการทำวิจัยครั้งนี้เริ่มต้นจากการทบทวนแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแบบยั่งยืน มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยทั้ง 10 ด้าน และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ชุมชนบ้านบุงเข้ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลสภาพการณ์การบริหารจัดการชุมชนและที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ ด้วยการสำรวจพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านพักและพื้นที่ใช้สอยส่วนกลาง ภายใต้มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยพวน นำไปสู่การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาชุมชนภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์คุณค่าทางวัฒนธรรมของตนเองสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแบบยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism) เป็นการคำนึงถึงประเด็นความยั่งยืนเกี่ยวกับข้อจำกัดของทรัพยากรต่าง ๆ ที่ต้องพิจารณาในแผนการท่องเที่ยวด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ 1) ความอ่อนไหวของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมรวมถึงความพร้อมในการใช้งานของที่ดิน แหล่งน้ำ และพลังงาน และ 2) ความอ่อนไหวของข้อบังคับกฎหมายหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ในขีดความสามารถและข้อจำกัดต่าง ๆ ภายใต้ระบบนิเวศ วัฒนธรรม ค่านิยม และโครงสร้างพื้นฐาน (World Tourism Organization, 2013) โดยการจัดการแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวให้มีความยั่งยืนและยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้ เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวมาเยือนได้อย่างสม่ำเสมอ แม้จะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการให้ตรงตามความต้องการ อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่จะต้องก่อให้เกิดผลกระทบให้น้อยที่สุด จึงจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้อย่างยาวนาน

ดังนั้น การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแบบยั่งยืน คือ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม มีสินค้าและบริการที่ตอบสนองความจำเป็นและรองรับสถานะในอนาคตของการท่องเที่ยวได้ โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่า และสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่ ซึ่งการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและที่พักเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนแบบยั่งยืน และจะเป็นกรอบแนวคิดที่เหมาะสมกับการจัดการกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ เนื่องจากตัวชุมชนมีทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง

2. มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจหลักในการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยว ได้จัดทำมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยขึ้น ในปี พ.ศ. 2546 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีรายได้เสริมจากการจัดให้มีบริการที่พักในรูปแบบที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ซึ่งนักท่องเที่ยวมีโอกาสพักร่วมกับเจ้าของบ้านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านอาชีพ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่อยู่ใกล้เคียงชุมชนและมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย โดยมีการจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควรแก่นักท่องเที่ยว (สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว, 2558) ซึ่งลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายใต้ข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยทั้ง 10 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านที่พัก 2) อาหาร 3) ความปลอดภัย 4) อธิปไตยไม่ตรีของเจ้าบ้านและสมาชิก 5) รายการนำเที่ยว 6) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) วัฒนธรรม 8) การสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน 9) การบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ และ 10) การประชาสัมพันธ์ จะเป็นตัวกำหนดแนวทางการพัฒนา

และชีวิตศักยภาพของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ จะต้องแก้ไขหรือเพิ่มเติมสิ่งใดบ้างจากการสำรวจพื้นที่และเปรียบเทียบจากข้อกำหนดมาตรฐานกับการให้บริการในปัจจุบัน

3. ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ชุมชนบ้านบุงเข้

ชุมชนบ้านบุงเข้ หมู่ 8 อยู่ในตำบลหนองแสง อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก โดยตำบลหนองแสงเป็นตำบลที่มีชาวไทยพวนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ไม่ต่ำกว่า 200 ปี ซึ่งตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่เดิมเป็นป่าดงดิบและมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ในฤดูฝนจะมีฝนตกมากและน้ำหลาก จึงมีชาวไทยพวนกลุ่มหนึ่งอพยพไปตั้งบ้านเรือนอยู่บนที่สูง เป็นบริเวณที่มีไม้เนื้อแข็งขึ้นอยู่หนาแน่น ซึ่งเรียกว่า ดันแสงหรือตันชุมแสง และตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองแสง" ต่อมานำมาตั้งเป็นชื่อตำบล "หนองแสง" ปัจจุบันตำบลหนองแสงมีทั้งหมด 9 หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมดในตำบลหนองแสงมีเชื้อสายไทพวนทั้งสิ้น 9 หมู่บ้าน โดยบ้านบุงเข้เป็นหมู่ที่ 8 ในปัจจุบันปี พ.ศ. 2563 มีประชากร 101 ครัวเรือน จำนวน 318 คน เดิมบ้านบุงเข้ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ต่อมาพื้นที่นี้ได้กันเป็นเขตป่าสงวน จึงทำให้ชาวบ้านได้ย้ายลงมาตามทางน้ำของหุบเขา และตั้งถิ่นฐานบริเวณหนองน้ำลักษณะเป็นบึงหรือบึงน้ำวนมาบรรจบกัน ในอดีตแหล่งบึงนี้ดังกล่าวนั้นจะมีระยะอาศัยอยู่จำนวนหนึ่ง ชาวบ้านจึงได้นำมาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน คือ หมู่บ้านบุง(บึง)เข้ หลังจากหมู่บ้านขยายตัวมีผู้คนอยู่อาศัยมากขึ้นและได้ถมที่เพื่อสร้างบ้านบริเวณหนองน้ำแห่งนี้ ทำให้ระยะที่ที่เคยอาศัยอยู่หายไป ปัจจุบันชุมชนบ้านบุงเข้เป็นชุมชนที่ยึดหลักการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำเกษตร ทำไร่ ทำสวน ปลูกพืชผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ไว้กินกันเอง ชุมชนยังรักษาสถิติลักษณ์ของชาวไทยพวนผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งในการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ ได้มีการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ชุมชน และมีแนวคิดในการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของตนเองไว้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติคุณ วงษ์จ้อย (2561) ได้ทำการสำรวจวิจัยชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ และศึกษาลักษณะทางกายภาพของบ้านพักประกอบไปด้วยลักษณะที่ตั้งของบ้าน จำนวนชั้น วัสดุการก่อสร้าง การปรับปรุงอาคาร พื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว พื้นที่ใช้สอยของบ้าน และสัดส่วนการใช้พื้นที่ต่อจำนวนผู้เข้าพัก และกล่าวไว้ว่า ส่วนใหญ่เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ใช้การจัดการพื้นที่เดิมแทนการปรับปรุงบ้านพักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยใช้ทั้งห้องนอนและห้องโถงภายในบ้าน และมีพื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ทำกิจกรรมและรับประทานอาหารอยู่บริเวณศูนย์กลางกลุ่มบ้านพัก

เนติวัฒน์ แก้วเทพ (2561) กล่าวว่า ความพึงพอใจพื้นฐานของนักท่องเที่ยว คือรูปแบบเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาของการก่อสร้างเรือนพื้นถิ่น การใช้วัสดุประกอบเรือนจากธรรมชาติเป็นหลัก ความสะอาดทั้งบริเวณรอบนอกและภายในเรือน ความสะอาดของเครื่องนอน ความเพียงพอต่อการใช้เครื่องนอน และพื้นที่มีจิตเป็นส่วนตัว สอดคล้องกับ ประจักษ์ โกษาวัจ (2019) ที่กล่าวว่า ลักษณะทางกายภาพภาพลักษณ์โฮมสเตย์มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการให้บริการและการรับรู้คุณค่า และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยว รินรดา กุศลช่วย และ ปริญญา บรรจงมณี (2561) กล่าวว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อมาตรฐานการจัดการที่พักโฮมสเตย์ 3 อันดับ คือ 1) ด้านอาหาร และด้านอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน 2) ด้านที่พัก และ 3) ด้านวัฒนธรรม

มนตรี เกิดมีมูล (2561) กล่าวว่า ลักษณะทางกายภาพมีผลต่อจำนวนครั้งของการเข้าพักของนักท่องเที่ยว สิ่งที่ควรปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของที่พักให้ดีขึ้น คือสภาพบ้านพัก ห้องน้ำ ให้มีความสะอาด มั่นคงแข็งแรง จัดทำป้ายแนะนำเส้นทางไปยังที่พักให้เห็นชัดเจนและเข้าใจง่าย สอดคล้องกับชิตวร ลิ้มผลิน และ ภัทรชนม์ รัชตะหิรัญ (2561) ที่กล่าวว่า ปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวต้องการมากที่สุด คือด้านที่พัก และความต้องการส่วนบุคคล คือการได้พบเห็นสิ่งใหม่ และได้รับคุณค่าในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นเพราะปัจจัยด้านที่พักนั้นเป็นปัจจัยพื้นฐาน ทั้งด้านขนาดของที่พัก ทำเลที่ตั้ง ความสะดวกในการเดินทาง ความปลอดภัย สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และราคาที่เหมาะสม

ดังนั้น การสำรวจลักษณะทางกายภาพพื้นที่ส่วนกลางและที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ จะประกอบไปด้วยตำแหน่งที่ตั้งบ้านพัก สถานที่สำคัญภายในชุมชน ลักษณะอาคารบ้านพัก พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านพัก และส่วนต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภาพลักษณ์และความพึงพอใจพื้นฐานของนักท่องเที่ยว เพื่อประเมินศักยภาพและสรุปเป็นแนวทางการพัฒนา

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนในลักษณะสำรวจสภาพการณ์กายภาพ และสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ มี 3 ขั้นตอนหลัก ที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ประกอบด้วยขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและสำรวจพื้นที่กลุ่มโฮมสเตย์ทั้งพื้นที่ส่วนกลางและบ้านพัก ด้วยการทบทวนข้อมูลปัจจุบันของกลุ่มโฮมสเตย์ สำรวจผัง ลักษณะทางกายภาพของที่พัก และการจัดการพื้นที่ใช้สอย เพื่อศึกษาสภาพการณ์การบริหารจัดการชุมชนและที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะของการจัดการที่พักรวมและพื้นที่ส่วนกลางของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ ภายใต้ข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยทั้ง 10 ด้าน ด้วยการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มโฮมสเตย์และเจ้าของบ้านพักทั้ง 10 หลัง เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ และขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวและตัวชุมชนเอง ด้วยการสัมภาษณ์ สอบถาม และประชุมกลุ่มย่อย เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาชุมชนภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์คุณค่าทางวัฒนธรรมของตนเองและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัย

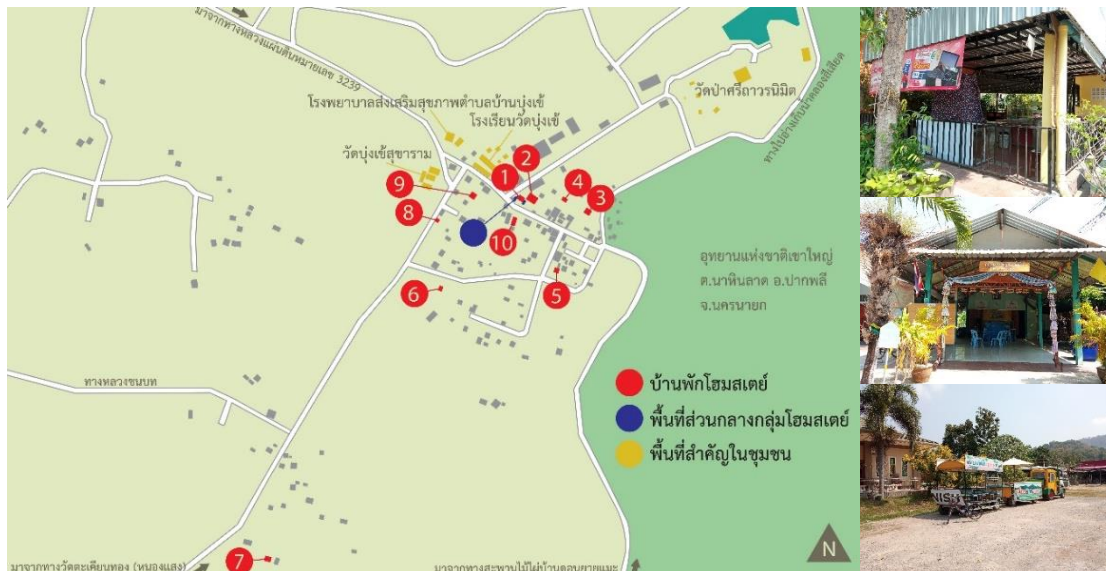
1. การบริหารจัดการกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้

ชุมชนได้มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบโฮมสเตย์ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2552 และได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจากกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553 – 2555, ปี พ.ศ. 2555 – 2557, ปี พ.ศ. 2557 – 2560, และปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2563 – 2565 และยังได้รับรางวัล โล่พระราชทานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ปี พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นหมู่บ้านแรกของจังหวัดนครนายกที่ได้รับรางวัลนี้ รางวัลเศรษฐกิจพอเพียงครัวเรือนต้นแบบปี พ.ศ. 2558 รางวัลบ้านสวยเมืองสุขปี พ.ศ. 2559 และรางวัลหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชนปี พ.ศ. 2560 การจัดตั้งกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้เริ่มต้นจากตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2550 มีนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวต่างชาติจากมหาวิทยาลัยบูรพา เข้ามาอาศัยร่วมกับชาวบ้านและเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ต่อมาผู้ปกครองของนักศึกษาเหล่านั้นได้เข้ามาท่องเที่ยวเยี่ยมชมหลายครั้ง หลังจากนั้นจึงก่อตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นมาในปี พ.ศ. 2552 ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการที่เป็นเจ้าของบ้านพักและกลุ่มผู้ทำอาหารสำหรับบริการโฮมสเตย์ จำนวน 12 คน มีแนวทางการจัดการร่วมกัน คือ การพัฒนาโฮมสเตย์ไปพร้อมกับการท่องเที่ยวในชุมชนและพัฒนาคนในชุมชนด้วยแนวคิด “สร้างเด็กหลังเขาให้เป็นคนแถวหน้า” ให้เยาวชนลูกหลานเข้าร่วมสืบสานวัฒนธรรมไทยพวน มีกิจกรรมต้อนรับนักท่องเที่ยวร่วมกัน ที่พักโฮมสเตย์สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 120 คน มีการกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นประกาศิตไว้บริเวณตุ่มสาหมัญประจำบ้านในบ้านพัก และมีการแจ้งล่วงหน้าก่อนเข้าพัก จากการเก็บข้อมูลทางสถิติของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2561 มีประมาณ 300 คน ปี พ.ศ. 2562 มีประมาณ 200 คน และ ปี พ.ศ. 2563 มีประมาณ 100 คน แสดงถึงนักท่องเที่ยวเดินทางมาพักในโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ได้ลดลงทุกปี ปัญหาดังกล่าวส่งผลมาจากตำแหน่งที่พักในระบบแผนที่ออนไลน์เกิดความคลาดเคลื่อน ทำให้นักท่องเที่ยวหลงทางไปอีกสถานที่หนึ่ง รวมถึงป้ายบอกทางบริเวณถนนเส้นหลัก ทางแยก และถนนเส้นรองไม่ปรากฏการนำทางสู่กลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ การเดินทางด้วยรถขนส่งสาธารณะไม่มี จะต้องนำรถไปรับส่งที่ขนส่งสาธารณะ ประกอบกับช่วงปี พ.ศ. 2563 ที่มีสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ไม่ได้และต้องเลื่อนกำหนดการออกไปจนถึงขั้นยกเลิก

ถึงแม้ว่ากลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้จะมีการบริหารจัดการกลุ่มที่ดีจนทำให้ได้รับรางวัลต่าง ๆ หรือได้รับรองมาตรฐานมาอย่างต่อเนื่องก็ตามแต่ ซึ่งตัวชุมชนยังคงมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาทั้งในด้านของระบบการจัดการด้านออนไลน์และสิ่งที่จำเป็นต้องได้ที่เป็นกายภาพของชุมชนถือเป็นเรื่องหลัก คือ การเข้าถึงพื้นที่ชุมชนนั่นเอง

2. ลักษณะทางกายภาพพื้นที่ส่วนกลางของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้

ชุมชนบ้านบุงเข้ หมู่ 8 อยู่ในตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก มีพื้นที่ส่วนกลางอยู่บริเวณที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งประธานกลุ่มโฮมสเตย์เป็นอดีตผู้ใหญ่บ้าน ถือเป็นจุดศูนย์กลางของชุมชนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการบริการการท่องเที่ยว รูปแบบโฮมสเตย์ด้วย ประกอบไปด้วยศาลากิจกรรมประจำหมู่บ้าน ศาลารับประทานอาหารส่วนกลาง ลานโล่งจัดกิจกรรม ลานจอดรถ ส่วนกลาง และรถบริการรับส่งและพาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวรอบบริเวณชุมชน มีบ้านพักโฮมสเตย์ที่เข้าร่วมกลุ่มในปี พ.ศ. 2563 - 2565 และได้เข้ารับการประเมินมาตรฐานอยู่ 10 หลัง มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ใกล้กับชุมชน คือพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ต.นาหินลาด อ.ปากพลี จ.นครนายก ที่มีทั้งน้ำตก ถนนที่เข้าถึงทิวเขาป่าไม้ การเดินป่า และพื้นที่อ่างเก็บน้ำคลองสีเสียด มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือสถานปฏิบัติธรรมวัดป่าศรีถาวรนิมิต วัดบุงเข้สุขาราม และวัดตะเคียนทอง (หนองแสง) ลักษณะพื้นที่ของชุมชนเป็นที่ราบดินเขา อยู่ห่างจากถนนเส้นหลักถัดเข้ามาด้านใน และสัญจรบริเวณโดยรอบด้วยถนนทางหลวงชนบทที่เป็นคอนกรีต โดยส่วนใหญ่ ประกอบกับครัวเรือนในพื้นที่มีไม่มาก จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ไม่มีรถประจำทางสัญจรเข้ามา รวมถึงป้ายบอกทางสู่พื้นที่ชุมชนที่ขาดหายไปในช่วงของถนน

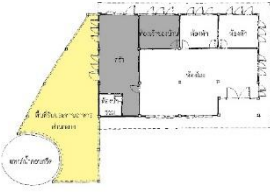
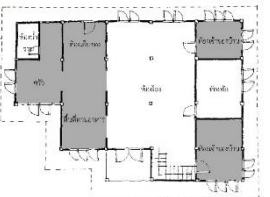
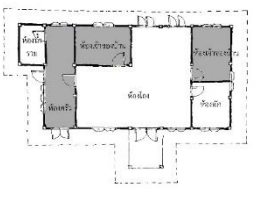
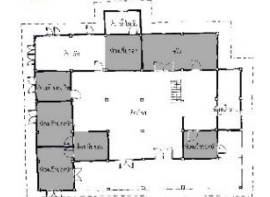
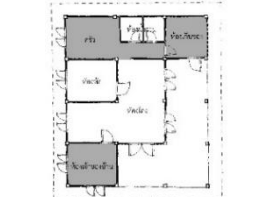
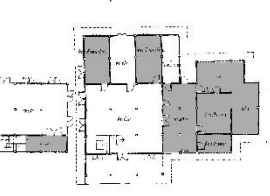
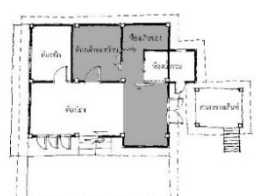
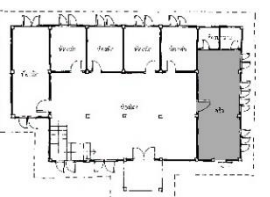
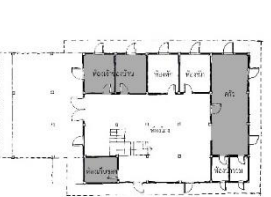
ภาพ 1 แสดงแผนที่ตำแหน่งที่ตั้งบ้านพักและลักษณะทางกายภาพพื้นที่ส่วนกลางของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้

3. ลักษณะทางกายภาพที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้

จากการสำรวจผัง ลักษณะทางกายภาพของที่พัก และการจัดการพื้นที่ใช้สอยทั้ง 10 หลัง พบว่า เป็นบ้านชั้นเดียว 5 หลัง และสองชั้น 5 หลัง มีรูปแบบของบ้านเป็นลักษณะก่ออิฐฉาบปูนและครึ่งไม้ครึ่งปูน มีห้องนอนแยกจากห้องของเจ้าของบ้าน มีการจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องนอนไว้พร้อมและจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่มไว้พร้อมกับการรองรับนักท่องเที่ยวก่อนเข้าพักอยู่เสมอ ส่วนใหญ่เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์จะใช้การจัดการพื้นที่ที่ห้องนอนเดิมรองรับนักท่องเที่ยวเป็นลำดับแรกก่อน ในกรณีที่นักท่องเที่ยวเข้าพักเป็นจำนวนมากจะใช้การกระจายสู่บ้านพักที่เข้าร่วมโครงการโฮมสเตย์เป็นหลัก แล้วถ้ายังไม่เพียงพอจึงใช้ห้องโถงภายในบ้านพักที่มีจำนวนห้องน้ำมากกว่าหนึ่งห้องขึ้นไปเป็นทางเลือกถัดมา เนื่องจากห้องน้ำจะมีการใช้งานที่หลากหลายและใช้เวลามากถ้าผู้เข้าพักมีความต้องการพร้อมกัน มีบ้านพักที่สามารถรองรับผู้เข้าพักได้มากที่สุด คือ 20 คนต่อหลัง มีขนาดเฉพาะพื้นที่รองรับผู้เข้าพักมากที่สุด คือ 156 ตร.ม. คิดเป็น 7.8 ตร.ม. ต่อ 1 คน พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านประกอบไปด้วย ห้องนอน ห้องน้ำในตัว ห้องโถง และห้องน้ำรวม ส่วนบ้านพักที่สามารถรองรับผู้เข้าพักได้น้อยสุด คือ 4 คนต่อหลัง มีขนาดพื้นที่รองรับผู้เข้าพักน้อยสุด คือ 47 ตร.ม. คิดเป็น 11.75 ตร.ม. ต่อ 1 คน พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านขนาดประกอบไปด้วย ห้องนอน ห้องโถง และห้องน้ำรวม และที่น่าสนใจคือ บ้านพักบางหลังมีชานนอกบ้าน หรือศาลาเพื่อไว้สำหรับกางเต็นท์ เพื่อบริการผู้เข้าพักอีกรูปแบบที่ต้องการสัมผัสอากาศในฤดูหนาว เนื่องจากพื้นที่ชุมชนบ้านบุงเข้ อยู่ใกล้กับธรรมชาติป่าไม้และลำน้ำใกล้กับเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จึงทำให้บรรยากาศและอุณหภูมิค่อนข้างเย็นสบายในฤดู

หนาว และมีพื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ทำกิจกรรมและรับประทานอาหารอยู่บริเวณศูนย์กลางกลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์ มีศาลากิจกรรมประจำหมู่บ้านรองรับจำนวนที่นั่งได้ 50 คน และศาลารับประทานอาหารส่วนกลางรองรับจำนวนที่นั่งได้ 150 คน

ตาราง 1 แสดงผังและรูปทัศนียภาพที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้

ผังอาคาร	รูปทัศนียภาพ	ผังอาคาร	รูปทัศนียภาพ
1. นางวิไล มั่งคั่ง 		2. นางสุจินดา มั่งคั่ง 	
3. นางวนิดา สินธูชัย 		4. นางผัด มั่งคั่ง 	
5. นางอร่า บุญมั่ง 		6. นางทองแดง ผากิ่ง 	
7. นางบุญยืน วงษ์ศรี 		8. นางสาวทัศนีย์ วงษ์ระเนตร 	
9. นายทอง มั่งคั่ง 		10. นางสาวมานะปรีชาขามเลิศ 	

ตาราง 2 แสดงลักษณะทางกายภาพที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้

ลำดับ ที่	จำนวน ชั้น	วัสดุของบ้าน	พื้นที่ให้บริการ	ขนาดเฉพาะพื้นที่ ให้บริการ	นักท่องเที่ยว ที่รับได้	พื้นที่รองรับต่อ ผู้เข้าพัก
1	1	ก่ออิฐฉาบปูน	ห้องนอน/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม	80	10	8 ตร.ม.
2	1	ก่ออิฐฉาบปูน	ห้องนอน/ห้องน้ำในตัว/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม	156	20	7.8 ตร.ม.
3	2	ครึ่งไม้ครึ่งปูน	ห้องนอน/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม	76	10	7.6 ตร.ม.
4	1	ก่ออิฐฉาบปูน	ห้องนอน/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม	58	10	5.8 ตร.ม.
5	2	ครึ่งไม้ครึ่งปูน	ห้องนอน/ห้องน้ำในตัว/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม	100	10	10 ตร.ม.

ลำดับ ที่	จำนวน ชั้น	วัสดุของบ้าน	พื้นที่ให้บริการ	ขนาดเฉพาะพื้นที่ ให้บริการ	นักท่องเที่ยว ที่รับได้	พื้นที่รองรับต่อ ผู้เข้าพัก
6	1	ก่ออิฐฉาบปูน	ห้องนอน/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม	47	4	11.75 ตร.ม.
7	2	ครึ่งไม้ครึ่งปูน	ห้องนอน/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม	147	20	7.35 ตร.ม.
8	1	ก่ออิฐฉาบปูน	ห้องนอน/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม/ศาลากลางเดินท์	41	6	6.83 ตร.ม.
9	2	ครึ่งไม้ครึ่งปูน	ห้องนอน/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม	98	20	4.9 ตร.ม.
10	2	ครึ่งไม้ครึ่งปูน	ห้องนอน/ห้องโถง/ห้องน้ำรวม	80	10	8 ตร.ม.

4. การบริหารจัดการกลุ่มโฮมสเตย์บ้านปุงเซ่ตามข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 10 ด้าน

ผลการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มโฮมสเตย์และเจ้าของบ้านพักทั้ง 10 หลัง แบ่งตามข้อกำหนดทั้ง 10 ด้าน ได้ดังนี้

- 4.1. ด้านที่พัก พบว่า ส่วนใหญ่เป็นบ้านพักในลักษณะอาคารก่ออิฐฉาบปูนและครึ่งไม้ครึ่งปูน เจ้าของบ้านได้แบ่งเป็นห้องพัก นักท่องเที่ยวเป็นสัดส่วนและเป็นห้องนอนส่วนตัว มีมุ้งลวดบานหน้าต่างสำหรับกันยุงและแมลงรบกวน มีเครื่องนอนครบถ้วน มีห้องอาบน้ำและห้องส้วมในลักษณะเป็นห้องน้ำใช้ร่วมกับเจ้าบ้านและมีแยกในตัวเพียงหลังเดียว ได้รับการทำความสะอาดทุกครั้งที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักก่อน 1 วันเข้าพัก และทุกครั้งหลังมีการเข้าพัก สำหรับน้ำที่ใช้เป็นน้ำประปาหมู่บ้านที่ได้มาจากแหล่งน้ำธรรมชาติและพักไว้ในแทงค์น้ำสะอาดประจำหมู่บ้าน
- 4.2. ด้านอาหารและโภชนาการ พบว่า ส่วนใหญ่ชนิดอาหารเป็นพื้นถิ่นไทยพวน ซึ่งหมู่บ้านใกล้เคียงกับแหล่งน้ำธรรมชาติ ป่าไผ่ที่มีหน่อไม้ตามฤดูกาล และมีตลาดท้องถิ่น จึงมีวัตถุดิบแบบพื้นถิ่นทั้งแบบสดและแปรรูป เช่น ปลาท้องถิ่น ปลาร้า น้ำพริกปลาร้า หน่อไม้ดอง ข้าวจี๋ ขนมนจีน ขนมหาบหมู เป็นต้น มีการปรุงอาหารอย่างถูกสุขอนามัย โดยจัดเตรียมวัตถุดิบเพื่อปรุงอาหารก่อนมีผู้เข้าพัก 3 วัน น้ำดื่มเป็นแบบบรรจุขวดพลาสติกที่ได้รับมาตรฐานการผลิต
- 4.3. ด้านความปลอดภัย พบว่า มีการเตรียมกล่องปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่มียาสามัญประจำบ้านอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ได้ทันทีในบ้านพักทุกหลัง รวมถึงซักถามข้อมูลโรคประจำตัวนักท่องเที่ยวก่อนเข้าพักเสมอ มีการแจ้งช่องทางการติดต่อศูนย์รับแจ้งเหตุปัญหาความเดือดร้อนประจำหมู่บ้านได้ในกรณีฉุกเฉินให้กับผู้เข้าพัก
- 4.4. ด้านอรรถาธิบายประวัติของเจ้าบ้านและสมาชิกในครัวเรือน พบว่า มีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยกับผู้เข้าพัก ด้วยกิจกรรมต้อนรับโดยผู้สูงอายุและเยาวชนแต่งกายชุดประจำหมู่บ้านและมีการแสดงรำไทยพวน คล้องมาลัยต้อนรับ นักท่องเที่ยวและผู้เข้าพัก แนะนำประวัติศาสตร์ชุมชน แหล่งท่องเที่ยวรอบบริเวณชุมชน มีกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นร่วมกันในมื้อเย็นตามตกลง มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน
- 4.5. ด้านรายการนำเที่ยว พบว่า มีบริการรถรางนำเที่ยวอ่างเก็บน้ำคลองสี่เสียด วัดป่าศรีถาวรนิมิตเป็นสถานที่สถานปฏิบัติธรรมที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในจังหวัดนครนายก ชุมป่าไผ่วัดจุฬารามวราราม ปันจักรยานท่องเที่ยวรอบตำบลหนองแสง การทดลองทำขนมและอาหารพื้นถิ่น ทำบุญไหว้พระ กิจกรรมเดินเท้าขึ้นเขาป่าไผ่ตามรอยพ่อหลวง ร.9 ร่วมกิจกรรมประเพณีไทยพวน เช่น ประเพณีกำฟ้า สารทพวน การสืบทอดข้าว การพ่อนไทยพวน ลำพวน เป็นต้น ซึ่งมีโปรแกรมการท่องเที่ยวหลักและเสริมตามแต่ละโอกาสช่วงเดือนให้ได้เลือก โดยมีวัตถุประสงค์ท้องถิ่น คือ อดีตผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกในกลุ่มโฮมสเตย์เป็นหลัก จัดพิมพ์เป็นเอกสารแผ่นพับแจก
- 4.6. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชุมชนเป็นแหล่งธรรมชาติ แหล่งน้ำ ป่าไผ่ และวิวภูเขา และมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประกอบด้วย วัด พิชิตภณต์พื้นบ้านในตำบลใกล้เคียง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการท่องเที่ยว กลุ่มโฮมสเตย์มีการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวด้วยกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำ และแจ้งให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบถึงคุณค่าและผลกระทบเป็นข้อตกลงและกฎของชุมชน มีการจัดการขยะด้วยโครงการของหมู่บ้านที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีกิจกรรมปั่นจักรยานท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อลดมลภาวะจากเครื่องยนต์และเสียงรบกวนคนในชุมชนด้วย

- 4.7. ด้านวัฒนธรรม พบว่า ส่วนใหญ่มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นด้วยกิจกรรมตามประเพณีงานบุญไทยพวนทั้ง 12 เดือน ไปพร้อมกับการจัดการท่องเที่ยวรับทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและผู้เข้าพัก ซึ่งอดีตผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รวบรวมเอกสารความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวผ่านการบรรยายและแผ่นพับ มีการรักษาวินัยชีวิตชุมชนคงไว้เป็นกิจกรรมในการดำเนินชีวิตที่เป็นปกติ ทั้งการตักบาตร การทำบุญที่วัด การไหว้ศาลปู่ตา เป็นต้น
- 4.8. ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า มีผลิตภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรที่มีในพื้นที่ เช่น หน่อไม้ต้องวัตถุดิบต่าง ๆ ผักและผลไม้ ไม้กวาดดอกหญ้า เป็นต้น เป็นของที่ระลึก ของฝากหรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวในทุกครั้งที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ส่วนกลางทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและผู้เข้าพัก รวมถึงอาหารพื้นถิ่นไทยพวนที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการผลิตหรือลองทำได้
- 4.9. ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ พบว่า การรวมกลุ่มของโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ นำโดยผู้นำชุมชนในอดีตที่ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประชุมแผนการพัฒนาหมู่บ้านผ่านโครงการต่าง ๆ และประชุมประจำปีละ 1 ครั้ง มีการจัดตั้งคณะกรรมการทั้ง 12 คน และแบ่งหน้าที่การดำเนินงานตามบทบาท และมีการประชุมย่อยทุกครั้งก่อนรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเข้าพักทุกครั้ง มีการทบทวนและปรับรายละเอียดกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการกระจายจำนวนผู้เข้าพักให้ทั่วถึงกับสมาชิกให้ครบทั้ง 10 หลัง รวมถึงการหมุนเวียนชาวบ้านมาร่วมกิจกรรมให้บริการเกิดเป็นรายได้อย่างทั่วถึง มีระบบการจองที่พักล่วงหน้าด้วยการโทรศัพท์ติดต่อกับผู้ใหญ่บ้านเป็นช่องทางหลัก จะต้องติดต่อประสานงานล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 วัน ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน หรือขึ้นอยู่กับตามประกาศสถานการณ์โควิด-19 ของระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ มีการชำระเงินด้วยการโอนมัดจำ 30%
- 4.10. ด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า มีเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และโปรแกรมการท่องเที่ยวของชุมชนแจกให้กับนักท่องเที่ยวและผู้เข้าพักเมื่อมาถึงพื้นที่ กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ คือกลุ่มนักศึกษา กลุ่มเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาคูด่าง กลุ่มข้าราชการบำนาญ และกลุ่มทัวร์ผู้สูงอายุหรือวัยเกษียณ ที่ส่วนใหญ่มาจากช่องทางออนไลน์ทางเพจเฟซบุ๊กท่องเที่ยวของจังหวัด หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน สื่อวิดีโอตามช่องทางต่าง ๆ รายการทีวีและยูทูบ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ตามข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 10 ด้าน พบว่า มีบ้างเล็กน้อยแต่เชื่อมโยงส่งผลกระทบถึงกัน ดังเช่น ด้านที่พักบางหลังมีพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านแตกต่างกันและพื้นที่บริเวณรอบบ้านที่มีบรรยากาศแตกต่างกัน ที่ตั้งบ้านพักบางหลังไกลจากพื้นที่ส่วนกลางของกลุ่ม ทำให้ต้องมีการจัดการด้านขนส่งให้พร้อมต่อเวลาและจำนวนคนทั้งรถยนต์และจักรยานที่เป็นต้นทุนเพิ่มเติม และการจัดการพื้นที่ส่วนกลางแบบรวมศูนย์ที่จะต้องเตรียมทรัพยากรบุคคลให้พร้อมกับกิจกรรมต่าง ๆ อาจจะสะดวกในแง่การจัดการแต่เมื่อใช้คนในชุมชนมากจำนวนก็ส่งผลกระทบต่อต้นทุนด้านเวลาและค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม และเนื่องจากพื้นที่ชุมชนอยู่ในบริเวณที่ออกมาห่างจากตัวเมืองทำให้การจัดการในทุก ๆ ด้านจะต้องเตรียมความพร้อมและวางแผนร่วมกันไว้ล่วงหน้าตลอดเวลา

5. ความต้องการของนักท่องเที่ยวและตัวชุมชนเอง

จากการสัมภาษณ์และสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและผู้มาเข้าพักโฮมสเตย์ในช่วงเวลานั้นจำนวน 100 คน รวมถึงสัมภาษณ์แบบประชุมกลุ่มย่อยกับประธานและคณะกรรมการโฮมสเตย์ทั้ง 12 คน ถึงแนวทางในการพัฒนาชุมชนภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์คุณค่าทางวัฒนธรรมของตนเองและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า สาเหตุที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ คือส่วนใหญ่อยากมาชิมอาหารพื้นถิ่นไทยพวนและขนมคาวหมูจากสื่อที่เผยแพร่ดังที่กล่าวมา ตามรอยหลวงพ้อถาวร (พระเทพวิมลญาณ) และกราบไหว้ทำบุญที่สถานปฏิบัติธรรมวัดป่าศรีถาวรนิมิต และท่องเที่ยวตามรอยเสด็จเส้นทางของ ร.9 ในครั้งบุกเบิกพื้นที่ในการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านที่พักมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านอาหารและโภชนาการ และด้านรายการนำเที่ยวตามลำดับ ในส่วนของกลุ่มโฮมสเตย์มีความต้องการที่จะพัฒนาในด้านประชาสัมพันธ์ และด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน เนื่องจากยังไม่มีเพจเฟซบุ๊กท่องเที่ยวชุมชนเป็นของตนเอง และยังไม่มียอดผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่เป็นมาตรฐาน OTOP เป็นของตนเอง

สรุปและอภิปรายผล

1. จากการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการชุมชนและที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้

เกิดจากความเข้มแข็งของชุมชนในการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการพัฒนาชุมชนในมิติและโอกาสต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้นำชุมชนหรือผู้ใหญ่บ้านที่ได้ขับเคลื่อนและดำเนินงานในลักษณะต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธดา ชัตติยะ และ ณรงค์ ป้อมหลักทอง (2019) ที่พบว่า การท่องเที่ยวในชุมชนจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้หากปราศจากการสนับสนุนของคนในชุมชน การให้ความสนใจของสื่อที่เข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นในชุมชน และหน่วยงานทางวิชาการต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ เกิดเป็นการทำงานเชิงวิชาการร่วมกันระหว่างนักวิชาการและคนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัสมา กาซอ (2562) ที่พบว่า ผู้นำชุมชน ผู้ร่วมวิจัย และคนในชุมชน มีทักษะและความรู้ในการประยุกต์ใช้การทำงานเชิงวิชาการมากขึ้น โดยการรวมพลังและประสานงานในด้านต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ สุขเกษม และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ที่พบว่า การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในชุมชนต้องอาศัยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน ได้แก่ คนในชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2. จากการศึกษาพบว่า การจัดการกายภาพพื้นที่ส่วนกลางและที่พักของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้

เป็นวิธีการจัดการแบบรวมศูนย์ไว้ที่พื้นที่ส่วนกลางของชุมชนนั้นคือ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการจำหน่ายสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทุกรูปแบบที่ตนเองมี ใช้เป็นพื้นที่รวมพล ใช้เป็นพื้นที่รับประทานอาหารของผู้เข้าพักโฮมสเตย์ทุกหลังในกลุ่มทั้ง 3 มื้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติคุณ วงษ์จ้อย (2561) ที่พบว่า พื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ทำกิจกรรมและรับประทานอาหารจะอยู่บริเวณศูนย์กลางกลุ่มบ้านพัก ซึ่งลักษณะรูปแบบของบ้านหรืออาคารส่วนกลางเป็นลักษณะก่ออิฐฉาบปูนและครึ่งไม้ครึ่งปูนแบบเรียบง่าย จึงสามารถดูแลและบำรุงรักษาได้ง่ายและใช้งานได้ตลอดเวลา แต่ในทางกลับกันรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นแบบไทยพวนดั้งเดิมต่างถูกดัดแปลงปรับปรุงเป็นไปตามบริบทที่เปลี่ยนไปของวิถีชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ สุขเกษม และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ที่ว่าควรมีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมบ้านเรือนแบบไทยพวนดั้งเดิมไว้ ไม่เช่นนั้นจะทำให้ลบเลือนหายไปได้ แต่อย่างไรก็ดีชุมชนบ้านบุงเข้ยังคงรักษาอัตลักษณ์ของไทยพวนในด้านสังคมและวัฒนธรรมไว้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพรรณ โชติพงษ์ (2560) ที่พบว่า บ้านพักโฮมสเตย์ควรเป็นแบบเรียบง่าย คำนึงถึงวิถีชีวิตแบบสังคมชนบทและวัฒนธรรมท้องถิ่น และกิตติคุณ วงษ์จ้อย (2561) ที่ว่า ที่พักแบบโฮมสเตย์นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของเจ้าของบ้านพักโดยไม่ผ่านการปรุงแต่ง ด้วยความเอาใจใส่ และนอนหลับสบาย

3. จากการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการตามข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้

ชุมชนสามารถจัดการได้ครบทุกข้อทั้ง 10 ด้าน ซึ่งแสดงรายละเอียดดังที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ เป็นผลมาจากการจัดการของกลุ่มในชุมชนที่มีการประชุมพบหารือการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติคุณ วงษ์จ้อย (2561) ที่ว่า ควรเน้นการประชุมร่วมกันออกนโยบายเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ที่พักและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์มีความสะดวกสบายและอยู่ภายใต้แนวคิดที่พึงสืบทอดวัฒนธรรมชนบท ด้วยการการจัดเตรียมบ้านพัก ทำความสะอาดและกำหนดพื้นที่พักภายในบ้านให้พร้อมก่อนรับนักท่องเที่ยวเข้าพัก ตั้งแต่บริเวณรอบบ้านจนถึงห้องน้ำ ทำการต้อนรับนักท่องเที่ยวร่วมกันที่พื้นที่ส่วนกลาง และดูแลพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตลอดเวลาที่เข้าพักอาศัย

4. จากการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาชุมชนภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์คุณค่าทางวัฒนธรรมของตนเองและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ควรเริ่มต้นด้วยการแก้ปัญหาและคำนึงถึงความต้องการของตัวชุมชนบ้านบุงเข้เองนั้นเป็นลักษณะการเดินทางสู่พื้นที่ชุมชน รวมไปถึงป้ายบอกทางบริเวณถนนเส้นหลัก ทางแยก และถนนเส้นรองไม่ปรากฏการนำทางสู่กลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัสมา กาซอ (2562) ที่พบว่า ควรมีการพัฒนาชุมชนในเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานให้มากขึ้น เช่น ทางเดิน ถนน ป้ายบอกทาง เป็นต้น และงานวิจัยของ ชิตวร ลีละพลิน และ ภัทรชนม์ รัชตะหิรัญ (2561) ที่พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรจัดทำป้ายบอกทิศทางให้ชัดเจน จัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่แจกให้กับนักท่องเที่ยว โดยอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยว

ของชุมชนบ้านบุงเข้ คือ วัฒนธรรมไทยพวน ซึ่งเป็นจุดเด่นและจุดขายของชุมชนที่ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและ
 ดำเนินงานในมิติต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่องถือเป็นต้นแบบให้กับพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ระชนนัท ทวีผล (2019) ที่
 พบว่า อัตลักษณ์ของโฮมสเตย์จะสำเร็จเป็นรูปธรรมชัดเจนได้ต้องเกิดจากการกำหนดแนวทางการจัดการทรัพยากรภายในชุมชน
 ประกอบด้วยกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ต้อนรับอาหารพื้นถิ่น การประกอบอาชีพในชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และใช้
 กิจกรรมในลักษณะของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรของ
 ตนเองได้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่าการบริหารจัดการชุมชนและที่พักสำหรับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านบุงเข้ จะต้องเน้นไปที่
 การแก้ปัญหาและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไปพร้อมกับกายภาพที่เกี่ยวข้องในทุกส่วนของชุมชน ทั้งด้านวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และ
 สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวและการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งอาจนำไปปรับใช้กับชุมชนหรือผู้ประกอบการโฮมสเตย์
 อื่นได้ โดยข้อเสนอแนะในลักษณะทางกายภาพมีดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับการจัดการรูปแบบของบ้านพักให้มีความเรียบง่ายเป็นที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่
 สัมผัสถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมของพื้นที่ โดยจัดในพื้นที่ส่วนกลางเพื่อการจัดการที่ง่ายและแสดงถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
 เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันสามารถสร้างการรับรู้เชิงสังคมต่อคุณค่าในวัฒนธรรมเหล่านั้น
2. การให้ความสำคัญกับการจัดการพื้นที่ในชุมชนเชิงกายภาพ ดังเช่น ป้ายบอกทางบริเวณถนนเส้นหลัก ทางแยก และถนนเส้นรอง
 ป้ายแผนที่ในชุมชน เป็นต้น รวมไปถึงการปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชนให้สะท้อนถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมของพื้นที่
3. การสร้างบางสิ่งทดแทนรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่หายไป ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อเป็นต้นแบบหรือ
 ปรับปรุงต่อเติมที่อ้างอิงถึงประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมของพื้นที่ เช่น องค์กรประกอบอาคาร ของตกแต่งหรือผลิตภัณฑ์ภายใน
 บ้านพักโฮมสเตย์ให้สะท้อนถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมของพื้นที่
4. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ใช้การสำรวจกายภาพแบบมีส่วนร่วมเป็นหลัก จึงทำให้ชุมชนและผู้วิจัยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็น
 การรับรู้ร่วมกันผ่านเครื่องมือการสำรวจทางด้านสถาปัตยกรรมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มโฮมสเตย์ ในด้านกายภาพของ
 พื้นที่ส่วนกลางและที่พัก ภายใต้ข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยที่สอดคล้องกับภาพลักษณ์และความต้องการของนักท่องเที่ยว
 และตัวชุมชนเอง เพื่อประเมินศักยภาพและสรุปแนวทางการพัฒนา ถือเป็นตัวอย่างกระบวนการหนึ่งที่สามารถนำไปปรับใช้กับ
 กลุ่มโฮมสเตย์ในพื้นที่อื่น ๆ ที่ต้องการการได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมในชุมชนอย่าง
 ยั่งยืนต่อไปได้

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. กรมการท่องเที่ยว. สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว. (2558). *มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัสม่า กาซอห์น. (2562). การพัฒนาโฮมสเตย์ด้วยนวัตกรรมการจัดการเพื่อความยั่งยืนบ้านปางมะขามป้อม จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 11(3), 270-290.
- กิตติคุณ วงษ์จ้อย. (2561). การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์โดยวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้ง. *วารสารสารศาสตร์*, 2, 287-298.
- ชิตวร ลีละผลิน และ ภัทรชนม์ รัชตะหิรัญ. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). ปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกของโฮมสเตย์ที่มีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวไทยที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 8(2), 1-12.
- เนติวัฒน์ แก้วเทพ. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในอำเภอเมืองและอำเภอมะปายหลวง จังหวัดเชียงราย. *วารสารสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวิจัย*, 17(1), 23-42.
- ประจักษ์ โกษาวัง. (2019). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยสำคัญกับความภักดีเชิงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. *Journal of Modern Management Science*, 12(1), 34-50.
- เพลินพรรณ โชติพงษ์. (2560, มกราคม-มิถุนายน). ส่วนประสมทางการตลาดและกระบวนการตัดสินใจใช้บริการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 4(1), 105-119.
- มนตรี เกิดมีมูล. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าพักโฮมสเตย์ในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ: กรณีศึกษา โฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคใต้. *วารสารวิจัยรัฐไพพรรณี*, 12(2), 110-120.
- มณีรัตน์ สุขเกษม และ พัทธ์ชัย ศิริวงศ์. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การดำรงอัตลักษณ์ชาวไทยพวนของบ้านดงโฮมสเตย์ผ่านบริบทการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, 19(1), 92-102.
- ระชนานนท์ ทวีผล. (2562, เมษายน-มิถุนายน). แนวทางการจัดการอัตลักษณ์โฮมสเตย์ไทย กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 14(48), 22-33.
- รินรดา กุศลช่วย และ ปริญญญา บรรจงมณี. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อมาตรฐานการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ในจังหวัดชุมพร. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยท้องถิ่นในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(2), 276-288.
- สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน. (2556, มกราคม-ธันวาคม). ทูทางสังคมกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาชาวไทยพวน อ.ปากพลี จ.นครนายก. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 16, 225-235.
- สุทธดา ชัดติยะ และ ณรงค์ ป้อมหลักทอง. (2019, January-April). ลักษณะการดำเนินงานและรูปแบบของโฮมสเตย์ในจังหวัดเชียงราย. *Graduate School Journal*, 12(1), 31-43.
- สำนักงานคลังจังหวัดนครนายก. (2562). *รายงานประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดนครนายกปี 2563 และ 2564 (ฉบับที่ 4/2563)*. นครนายก: สำนักงานจังหวัดนครนายก.
- World Tourism Organization. (2013). *Sustainable tourism for development*. Madrid: World Tourism Organization (UNWTO).